N°. 99. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

DONDERDAG 22 AUGUSTUS.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 18den Augustus.

De regering heeft heden door middel van derzelver organen, den *Moniteur* en de half officiële bladen, de volgende bijzonderheden nopens het bombardement van Tanger medegedeeld:

»De regering heeft tijdingen uit Tanger van den 7den dezer ontvangen, omtrent de gebeurtenissen, die in de telegraphische depêche, door den *Moniteur* van jl. Donderdag openbaar gemaakt, werden aangekondigd.

»Den 4den was het antwoord, dat de Pacha van Larache, *Sid-Bouselam*, in naam des Keizers, op het ultimatum van Frankrijk gaf, aangekomen. Dit antwoord was niet voldoende. Het zeide niets omtrent de verwijdering der Maroccaansche troepen, die op onze Algerijnsche grenzen zijn zamengetrokken, en wier aantal, bij de aankomst van den erfprins *Sidi Mahomed*, met eene legermagt van 20 of 25,000 man, nog vermeerderd stond te worden. Voorts werd in dit antwoord de belofte hernieuwd, dat de Maroccaansche opperhoofden, die zich aan schennis van ons grondgebied hebben schuldig gemaakt, voorbeeldig zouden gestraft worden, maar die belofte werd afhankelijk gemaakt van de terugroeping van den maarschalk *Bugeaud*. Voor zoo veel eindelijk *Abd-el-Kader* betrof, scheen deze brief wezentlijk meer voldoende dan hetgeen wij tot op dat oogenblik erlangd hadden, maar de bewoordingen waren op dit punt onbepaald, duister, verward en vol van allerlei voorbehoud.

»De Prins *van Joinville* en de heer *de Nyon*, zaakgelastigde des Konings, hebben dit antwoord, hetwelk geen ander doel scheen te hebben dan om tijd te winnen, niet aannemelijk kunnen achten.

»Z. K. H. besloot alzoo, in overeenkomst met de voorschriften van de regering des Konings, tot het aantasten der vestingwerken van Tanger.

»Ziehier de feiten, waarvan uit de aan den minister van marine toegezondene rapporten blijkt:

»Dingsdag den 6den, tegen half negen ure des morgens, heeft het smaldeel onder het bevel van den Prins, dat onder de muren van Tanger lag, zijn vuur geopend, onder de kreten van: *Leve de Koning!* Binnen één uur was het vuur uit de stad tot zwijgen gebragt, waren de batterijen ontmanteld en de stukken geschut onbruikbaar gemaakt. Aan onze zijde was het geleden verlies van weinig belang.

»Niettegenstaande de plaatselijke moeijelijkheden, heeft het smaldeel met het beste gevolg post gevat. Het linieschip *le Suffren*, waarop zich de Prins bevond, heeft het anker geworpen op zes en een halven vadem, op rotsachtigen grond, op den post, het naast aan de vijandelijke batterijen; die liggingsplaats had de admiraal zich voorbehouden.

»Het vuur, dat ten half negen ure aanving, heeft eerst tegen elf ure geheel opgehouden. Gedurende dezen geheelen tijd werd het met eenen ijver onderhouden, die geen oogenblik te kort deed aan de kalmte en nauwlettendheid, om goed te raken noodzakelijk. Aan deze juistheid van de rigting van het geschut, alsmede aan de wijze waarop de Prins zich gepositeerd had, moet het zoo spoedig verworven gunstig gevolg toegeschreven worden.

»Het voorbeeld door den *Suffren* gegeven, is door al de schepen van het smaldeel nagevolgd. Overal hebben, bij deze gelegenheid, officieren, matrozen en soldaten in strijdlust en koelbloedigheid gewedijverd.

»De tegenstand is veel krachtiger geweest dan men algemeen gedacht had; verscheidene stukken in de batterijen hebben hun vuur niet gestaakt, dan nadat zij door onze kogels verbrijzeld waren.

»De heer *Hay* [de Engelsche consul-generaal in Marocco] is, gedurende het bombardement, met den *Vesuvius* [een Engelsch oorlogsstoomschip], van Mogador aangekomen. Des avonds heeft hij zich bij den Prins *van Joinville* vervoegd, die zich met hem onderhouden heeft.

»Het Spaansche smaldeel, een Engelsch linieschip en een Engelsch fregat, alsmede Sardinische, Zweedsche en Amerikaansche oorlogschepen woonden dezen luisterrijken strijd bij.

»Naar de toebereidselen die den 7den werden gemaakt, te oordeelen, moest het smaldeel reeds den volgenden dag gereed zijn, om zich weder in het ruime sop te begeven."

Deze berigten hebben, voor zoo ver de zucht naar oorlogsroem der Franschen daarin wordt gestreeld, vrij algemeen genoegen gedaan, terwijl de goede dunk van des Prinsen dapperheid en geestkracht nog is toegenomen. De oppositie beklaagt zich echter, dat niet het geheele verslag van den Prins is openbaar gemaakt, ook omdat men dan zekerheid zou bekomen omtrent sommige verbreide geruchten, als dat de Prins Tanger had willen bezetten, maar dat de britsche consul daartegen had geprotesteerd.

Men wil hier dat de Prins reeds den 8sten naar Mogador is gestevend om ook die plaats te bombarderen, dat echter moeijelijker zou gaan, omdat het vaarwater aldaar ondieper is. Men schrijft daaraan toe dat er uit Brest drie kanonneerbrikken met grooten spoed naar de kust van Marocco zouden gezonden zijn; ook zou het Fransche smaldeel met twee groote stoomschepen *de Cuvier* en *Lavoisier* versterkt worden. Uit Toulon, alwaar veel werkzaamheid op de werven en in de tuighuizen heerscht, was eene korvet afgezonden, om het eskader op nieuw met krijgsbehoeften te voorzien.

Ook over Spanje heeft men bijzondere berigten nopens het bombardement van Tanger. Het Madridsche ministeriële blad geeft daarvan hoofdzakelijk het volgend verslag:

»In den morgen van den 6 bemerkte men, dat het Fransche eskader zoo digt mogelijk voor Tanger post gevat had, en dat zeven stoombooten gereed waren te handelen. Ten zes ure 's morgens namen twee derzelve een gelijk getal linieschepen op sleeptouw en bragten die tot onder het bereik van het geschut der stad, zonder den minsten tegenstand te ondervinden. Op een dier schepen bevond zich de Prins *de Joinville*. Het fregat de *Belle-Poule*, de brik *Argus* en nog eenige andere plaatsten zich evenzeer op korten afstand der vijandelijke batterijen. Ten 8¼ ure werd het vuur tegen de stad door het admiraalschip *le Suffren* geopend. Onmiddellijk werd dit beantwoord met schrootvuur van al de batterijen. Het vuur van het Fransche eskader werd echter zoo goed onderhouden en gerigt, dat bijna alle batterijen der Mooren binnen korten tijd ontmanteld werden. — Een derde Fransch linieschip, dat in reserve was gehouden, werd door eene stoomboot gesleept en behoorlijk geplaatst, om eene batterij, welke de Fransche schepen nadeel toebragt, tot zwijgen te brengen. Eene stoomboot opende te gelijkertijd eene batterij, uit vuurpijlen bestaande, terwijl de andere op verdere punten werkzaam waren. De chefs gaven gedurende al dien tijd vele bewijzen van bekwaamheid en onverschrokkenheid. — De uitslag was, dat bijna alle batterijen der Mooren, welke wel talrijk doch slecht bediend waren, werden ontmanteld, met een verlies aan de zijde der Franschen van 25 man aan dooden en gekwetsten, en eenige ligte schade aan de rompen der schepen, die aan het vuur waren blootgesteld, vooral van den *Argus*. Het verlies der Mooren in de batterijen is aanzienlijk geweest, naar hetgeen men leest in een brief, welke in het gezigt van Tanger, aan boord van een Spaansch vaartuig is geschreven.

»De smaldeelen der andere natiën bleven bloote aanschouwers van het gevecht. Bij het vallen van den nacht, gingen de Fransche schepen naar Cadix (in andere berigten wordt gezegd dat zij direct naar Mogador gestevend zijn) onder zeil, alwaar zij den 7 aangekomen, met het voornemen om uit te rusten en de geleden schade te herstellen. — Naar hetgeen uit Cadix geschreven wordt, zal de Prins *de Joinville*, indien er geen stellig antwoord gegeven wordt op de vorderingen van Frankrijk, de vijandelijkheden voortzetten tegen de havens van Mogador, Salé, Larache en andere punten van de kust, *zonder ergens eene landing te doen of zich van eenig punt meester te maken.*"

Wat de geschillen tusschen Spanje en Marocco betreft, verneemt

meer niets naders. De bezettingen van Ceuta en van al de andere Spaansche plaatsen op de Afrikaansche kust zijn versterkt; doch de meerdere beschikbare magt bedraagt slechts 1000 man voetvolk en 300 ruiters, en is dus voor eenige vijandelijke beweging tegen Marocco zeer gering.

— Over Toulon zijn er ook tijdingen uit de provincie Oran. Het gerucht verspreidde zich, dat de maarschalk *Bugeaud* in zijn legerkamp aangetast zou zijn. Een konvooi met levensmiddelen zou genoodzaakt geweest zijn terug te keeren. Ook verhaalt men, dat de maarschalk, op het berigt van den aanval op Tanger, naar Fez getrokken is, om zich van die stad meester te maken. In hoe verre een en ander waar zij, zal nader moeten blijken.

— Ten gevolge van het voorgevallene op de polytechnieke school is, bij Koninklijk bevelschrift van gisteren, die school ontbonden geworden. De bestuurders en leeraren behouden echter hunne jaarwedden, en er is bepaald dat de school nader op nieuw zal worden gereorganiseerd.

— Men zegt, dat de hertog *van Nemours*, die zich thans in het legerkamp te Metz bevindt, eensklaps herwaarts ontboden is.

— De Koningin van Spanje, die zich den 13den Augustus met haar gevolg te Barcelona had ingescheept, om zich naar Valencia te begeven en van daar naar Madrid terug te keeren, is met de stoomboot, waarop zij zich bevond, uit hoofde van het slechte weder, te Tarragona binnengeloopen en zou van daar hare reis over land voortzetten.

Van den 19den.

De *Moniteur* behelst heden eene nieuwe koninklijke ordonnantie waarbij het interim van het departement van oorlog, 't welk bij ordonnantie van den 17den aan den admiraal *Mackau* was opgedragen, om hem de ordonnantie tot ontbinding van de polytechnieke school te doen teekenen, ingetrokken, en den maarschalk *Soult*, die op het oogenblik afwezend was, de handteekening van zijn departement teruggegeven wordt.

Het *Journal des Débats* bevat heden een artikel over de polytechnieke school, waarin dit blad te kennen geeft, dat men die inrigting wederom zoo spoedig mogelijk moet herstellen, maar thans op grondslagen vestigen, dat dergelijke voorvallen als plaats gehad hebben voortaan niet meer mogelijk zijn. Het kent de schuld geheel aan de kweekelingen toe, die het ongelijk gehad hadden, dat tegenwoordig zoo gemeenzaam was, om namelijk zich-zelven regt te willen verschaffen.

Hetzelfde blad behelst heden nog een ander betoog, strekkende om de onrust te doen bedaren, die na de jongste gebeurtenissen, door de bladen der oppositie van onderscheiden kleur met het vermelden van allerlei overdreven geruchten verbreid wordt. Na die geruchten wederlegd en gedeeltelijk den draak er mede gestoken te hebben, besluit het *Journal*: » De in de laatste dagen voorgevallen gebeurtenissen hebben niets onverwachts; maar dat er gewigtige vraagstukken moeten worden beslecht, dit betwist niemand. Er hebben zich echter wel meer zulke moeijelijkheden opgedaan, die toch gelukkig opgelost zijn. Eene groote, ja zelfs de belangrijkste zaak is, dat de beide gouvernementen, welke die groote belangen moeten behandelen, beiden bezield zijn met de meest verzoenende bedoelingen en de vriendschappelijkste gezindheid. Wanneer men van weerszijden opregt gezind is tot eene even vredelievende als eervolle beslechting, is het onmogelijk dat men dit doel niet zou bereiken. Wij herhalen het dus, dat men volstrekt geen geloof moet hechten aan al de geruchten, met welke men de openbare meening zoekt te verontrusten; het gouvernement verbergt niets, alle daadzaken zijn bekend, en wij zien er niets in dat eenigzins de vrees kan wettigen, welke men over den staat der openbare zaken uit."

— Er zijn heden volstrekt geen nadere berigten van de Maroccaansche kust, of uit Algerie ontvangen.

— 's Konings reis naar Engeland is thans eene besliste zaak; alle toebereidselen zijn gemaakt, en de personen aangewezen die den koning vergezellen zullen. De reis zal niet langer dan acht dagen duren.

— De operatien in het legerkamp van Metz zullen vooreerst geen voortgang kunnen hebben, uithoofde, ten gevolge van de zware regens, de oogst nog niet van de velden is kunnen binnengehaald worden. De daarheen zamentrekkende troepen hebben dan ook contra-order bekomen.

— Het gouvernement blijft nog in twijfel, of de afstand van *Mehemed*-Ali van het bestuur van Egypte, waarvan onlangs het berigt gegeven werd, wel ernstig gemeend zij. Men wil namelijk over Malta berigt hebben, dat de onderkoning in de laatste dagen blijken van ijlhoofdigheid had gegeven, waartoe aanleiding zou gegeven hebben, dat hij, in een bad zijnde, zijn hoofd aan de heete zonnestralen had blootgesteld. Zoo het den geneesheeren gelukte om hem tot meerdere bedaardheid van geest te brengen, was het ligt mogelijk dat hij niet naar Mekka ging, maar het bestuur over Egypte weder op zich nam. Men heeft hier ook opgemerkt dat de *Moniteur* nog niet officieel het berigt van des onderkonings afstand heeft gemeld.

— Het belangrijkste, dat de heden uit Madrid tot den 13den ontvangen tijdingen aanbrengen, is een dekreet door de Koningin den 26sten Julij te Barcelona geteekend en in de officiële Madridsche courant van den 13den opgenomen, waarbij bepaald wordt, dat de verkoop der geestelijke goederen geschorst zal worden, tot nadat het gouvernement, in overeenstemming met de cortes, bepaald zal hebben hetgeen zal behooren te geschieden. De renten en inkomsten van de nog onverkochte goederen zullen middelerwijl tot onderhoud der geestelijken worden besteed. Uit de overwegingen, die het dekreet voorafgaan, ziet men dat het gouvernement, bij het nemen van dezen maatregel, tevens de beste waarborgen wil geven aan de tegenwoordige eigenaars van vroeger verkochte geestelijke goederen, dat zij in hun bezit immer zullen gehandhaafd blijven. — Dit dekreet heeft intusschen, naar gemeld wordt, geen zeer gunstigen indruk gemaakt, de liberale partij is onvergenoegd wegens de staking van den verkoop; de geestelijkheid, omdat de reeds verkochte goederen haar niet teruggegeven worden.

Wat de verdere staatkundige maatregelen betrof, zij zouden eerst voortgang hebben als de Koningin in de hoofdstad teruggekomen was.

— Ter beurze van heden (19 Augustus) waren genoteerd: 5 pCt. 119,60; 3 pCt. 80,15; Nap. renten 97,50; Spanje Ardoin 30; Rom. L. 104.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 17den Augustus.

Z. M. de Koning van Pruissen is den 11den dezer des avonds te Weenen aangekomen, en heeft den volgenden dag zijnen intrek genomen op het lustslot Schönbrunn, hetwelk gedurende den zomer door het Keizerlijk gezin bewoond wordt. Het verblijf des Konings te Weenen zou slechts van korten duur zijn.

— Den 15den Augustus is te Berlijn in de ruime zalen van het koninklijke tuighuis de eerste tentoonstelling van voorwerpen van nijverheid uit de verschillende tot de Duitsche tolvereeniging behoorende Staten geopend. In de meeste dier Staten heeft het plan van deze tentoonstelling grooten bijval gevonden, zoodat nu reeds omtrent 30,000 voorwerpen waren ingezonden, terwijl er nog veel gewacht werden.

— In de laatste dagen hebben de werklieden van eenige Berlijnsche katoen-fabrijken, waarschijnlijk opgezet door het voorbeeld van de fabrijkarbeiders in Silezie en Bohemen, in massa geweigerd hun werk te verrigten, zoo hun geen hooger loon wierd toegestaan. Uit eene deswege gedane bekendmaking blijkt, dat, volgens een naauwkeurig onderzoek, deze werklieden hoegenaamd geene reden van klagte tegen de fabrijkanten, maar in tegendeel bij overvloed van werk een goed inkomen hadden; dat van hunne zijde nog geene rustverstoring had plaats gehad en, bij de genomen maatregelen van voorzorg niets te vreezen was, en dat, voor zoo ver hunne handelwijs strijdig was met de bestaande politie-verordeningen ten aanzien van de handwerkslieden, eenigen hunner in hechtenis genomen en gestraft waren.

— Te Trier heerscht reeds onbeschrijfelijk veel drukte, ter zake van de tentoonstelling van den heiligen Rok, die den 18. dezer zal aanvangen. Van alle zijden, niet alleen uit de Rijnprovincie en uit Westfalen, maar ook uit Belgie, Nederland en Frankrijk, is reeds een groot aantal geloovigen aangekomen, en wordt een nog grooter aantal verwacht. Om deze menigte te helpen huisvesten, hebben zich 500 inwoners der stad aangeboden, en zijn bovendien ettelijke houten loodsen buiten de stad opgeslagen, van welke sommigen voor ruim 2000 personen bestemd zijn.

— Men schrijft uit Napels, van den 3.: » Voor eenige dagen zijn ettelijke Pruissische reizigers op den top van den Vesuvius door roovers overvallen, gewond en uitgeplonderd. Dit voorval heeft onder de vreemdelingen eenen diepen indruk gemaakt. Sedert 20 jaren heeft men van niets dergelijks gehoord en waarschijnlijk zullen er maatregelen worden getroffen, om de bezoekers van den Vesuvius in het vervolg voor aanranding te vrijwaren."

— Een berigt uit Rome, van den 5den, behelst het volgende: » De regeling der kerkelijke aangelegenheden met Spanje schijnt nog verre verwijderd te zijn. De heer *Castello y Ayensa*, die als agent herwaarts gezonden is, moet, naar men verzekert, zeer uitgebreide instructien van de Spaansche regering hebben, maar tot dus ver is het hem niet gelukt, met het bewind alhier in betrekking te komen. Zijn voorganger, de heer *Hoyos*, heeft ons dezer dagen verlaten, en zal in Madrid het beste kunnen opgeven, hoe de Pauselijke Stoel de kerkelijke zaken van Spanje beschouwt."

ENGELAND.

LONDEN, den 17den Augustus.

De koningin is van hare jongste bevalling nagenoeg geheel hersteld. Het koninklijke jagt *Victoria and Albert* wordt te Portsmouth in gereedheid gebragt, ten einde de vorstin en haar gemaal in het begin der volgende maand haar gewoon zomertogtje langs de kusten kan ondernemen.

— Z. K. H. de Prins van Pruissen heeft ll. Woensdag een bezoek

bij Prins *Albert* en bij verscheidene andere leden der Koninklijke Familie afgelegd. Na den volgenden dag tegenbezoeken ontvangen te hebben, bezigtigt gemelde Prins sedert de voornaamste merkwaardigheden der hoofdstad.

— De graaf *van Nesselrode* keert eerstdaags van hier naar Rusland terug.

— De oppositiebladen alhier scharen zich geheel aan de zijde der ministeriëlen, om, na het gebeurde voor Tanger, op eene vermeerdering van de zeemagt aan te dringen, ten einde op alles wel gevat te zijn en de « meerderheid » van Brittanje ter zee des noods te kunnen handhaven. Het blad van lord *Palmerston* laat zich vooral in dien geest uit, ofschoon het op den voorgrond plaatst, dat het ernstig den vrede tusschen Engeland en Frankrijk verlangt; een vrede, waarvan de rust der gansche wereld afhangt, en wiens verstoring gevolgen zou kunnen hebben, welke de scherpzinnigste staatsman niet zou kunnen berekenen. Op zich zelf genomen, ziet ook dat blad in den strijd tusschen Frankrijk en Marocco geen oorzaak van oorlog tusschen de beide groote Mogendheden; maar het kan zich niet ontveinzen, dat vaak veel minder gewigtige aanleidingen dan deze strijd in de Middellandsche zee het zwaard hebben doen ontblooten; dat de oorlogspartij in Frankrijk geducht woelt, en voedsel heeft erlangd door het geschrift van den Prins, die thans aan het hoofd der expeditie tegen Marocco staat; dat het geene behoedzaamheid van den heer *Guizot* kenschetst, dat juist die Vorst aan de spits van eene onderneming van dezen aard is geplaatst; dat het in 't oog vallend is, welk belang de Franschen stellen in het bezit van Tanger, ter verzekering van hunne Algerijnsche bezittingen. Het blad meent, dat het niet genoegzaam bewezen is, dat de Keizer van Marocco *Abd-el-Kader* ondersteund heeft, om den aanval tegen hem en het bombardement van Tanger te wettigen. Het is vooral daarvoor, dat de Engelschen moeten waken, dat de Franschen die zeeplaats niet inhouden. Eene krachtige wapening ter zee van de Britsche zijde is noodig, om Frankrijk te houden binnen de palen van een gepast evenwigt.

— In de met 3 dezer geëindigde week heeft de ontvangst op den spoorweg van Londen naar Birmingham de verbazende som van nagenoeg drie en twintigduizend ponden sterling beloopen.

— Het Londensch Zendelingsgenootschap hield woensdag ll. eene opzettelijke vergadering, om over het op Otaheite gebeurde te raadplegen, en vereenigde zich met de gedane voorstellen, die hoofdzakelijk de strekking hadden om te verklaren dat zoowel de koningin *Pomaré* als de engelsche zendelingen op de Gezelschapseilanden zich loffelijk gedragen hebben, en dat hun lot de deelneming van allen verdient, welke in de verbreiding van het zuiver Evangelie belang stellen. De voorzitter der vergadering schreef alles wat door de Franschen tegen genoemde Vorstin en den heer *Pritchard* verrigt was, [illegible] de verbanning van eenige fransche zendelingen, nu twee of drie jaren geleden, en aan de onmatige eischen van vergoeding, waaraan *Pomaré* niet in staat was te voldoen. Maar, zeide hij verder, die Koningin was bij de verbanning in haar volle regt, en de jezuitische zendelingen hebben zelfs niet de geringste persoonlijke beleediging ondergaan.

Van een anderen kant wordt echter, zelfs in sommige engelsche dagbladen, ontkend dat *Pomaré* het regt had de fransche zendelingen naar de Gambier-eilanden te doen overvoeren, en volgehouden dat de heer *Pritchard*, in zijnen invloed op hare besluiten, verder gegaan is dan hij had mogen doen.

— Van de Kaap de Goede Hoop zijn hier berigten tot 1 Junij. Aan de grenzen beklaagde men zich minder dan vroeger over het gedrag der Kaffers, die dus meer ontzag schijnen te toonen. De invoer van geestrijke dranken onder de oorspronkelijke stammen in Natal, die sedert eenigen tijd sterk is toegenomen, maakte het onderwerp van ernstige vertoogen der aldaar gevestigde zendelingen uit.

— Te Nieuw-York zijn brieven van den heer *Cushing*, den specialen minister der Vereenigde Staten in China, ontvangen, welke tot 31 Maart loopen, en waarin hij schrijft dat de Noord-Amerikanen bij de Chinezen in hooge achting staan, zoodat hij aan den goeden afloop der onderhandelingen niet twijfelde.

— In het laatst van Junij werden in geheel Mexico de oorlogzuchtige toebereidselen voortgezet, die, naar vermoed werd, strekken moesten om Texas, zoo mogelijk, te heroveren. Althans, de president *Santa Anna* had, in een gehouden krijgsraad, zijn besluit te kennen gegeven om de regten van Mexico op dat Land tot het uiterste te verdedigen.

— Ter beurze van heden waren genoteerd: 3 pCt. gecons. 98⅝; Ned. 2½ pCt. 61¼; 5 pCt. 101; Spanje 3 pCt. 33 drie achtste.

BELGIE.

BRUSSEL, den 20sten Augustus.

Naar de *Moniteur* verzekert, heeft het gouvernement de Pruissische memorie ophelderend omtrent den maatregel, waarbij de regten van invoer op het ijzer in Pruissen verhoogd worden, breedvoerig beantwoord.

— Berigten uit Aken houden, dat, ten gevolge van de aanhoudende stortregens, de spoorweg tusschen de beide tunnels van het Akener bosch derwijze overstroomd is geworden, dat de dienst tijdelijk gestremd is geweest.

— De Courant van Mons behelst het berigt van een zeer beklagelijk ongeluk, hetwelk bij eene naburige kolenmijn, die van Haut Flénu, is voorgevallen. Een der zes stoomketels, die tot het uitpompen der mijngroef dienen en die den vorigen dag nog, in tegenwoordigheid van ingenieurs en onder eene drukking van negen dampkringzwaarten beproefd was, is, zonder dat men weet hoe, onder twee dampkringdrukkingen gesprongen. Een metselaar is op de plaats zelve doodgeslagen en de stoker zoodanig gebrand, dat bijna al het vel van zijn ligchaam losgelaten heeft en men aan zijn levensbehoud wanhoopt. De machinist is 6 à 7 ellen ver geworpen, doch is er, gelijk ook een werkman, met kneuzingen afgekomen. Deze beide hebben desniettegenstaande de tegenwoordigheid van geest, moed en kracht gehad om naar de machine te loopen en haar te doen stilstaan, zonder hetwelk het ongeluk nog veel grooter geworden zou zijn.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten Augustus.

Bij besluit van den 18den Augustus jl., n°. 50, heeft Zijne Majesteit benoemd: tot heemraad in den polder der Nieuwe Zwaluwe (Noord-Brabrand) *J. G. Becking*, in plaats van *P. Vermeulen* overleden; tot lid van het bestuur van den buitenpolder van Besoyen (Noord-Braband) *G. van Dortmond*, in plaats van *J. Mulders*, overleden;

Bij Zijner Majesteits besluit van den 14den Augustus 1844, n°. 73, is benoemd tot plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Eindhoven mr. *J. Kuyl*.

— Zijne Majesteit heeft, bij besluit van den 17den dezer, n°. 8, goedgevonden te benoemen: bij het 3de regement infanterie: tot majoor, den kapitein der 1ste klasse *W. A. C. de Vree*, van het 4de regement infanterie; bij het 4de regement infanterie: tot kapitein van de 3de klasse, bij keuze, den 1sten luitenant-adjudant *H. Mackay*, van het 1ste regement infanterie.

— Uit 's Hage schrijft men van gisteren:

» Naar men verneemt, zullen Hunne Majesteiten de Koning en Koningin morgen avond (Woensdag) deze residentie verlaten, om zich naar Weimar te begeven, ten einde een bezoek af te leggen bij Hoogstdeszelfs Dochter, de Erfgroothertogin *van Saksen-Weimar*. Naar men verzekert, zou de afwezigheid van Z. M. den Koning veertien dagen, en die van H. M. de Koningin zes weken duren.

» Gisteren heeft er voor den generaal *Everts*, op het veld voor de kavalerie-kazernen bij Schuddegeest, eene revue plaats gehad der troepen van de verschillende wapenen, uitmakende het garnizoen dezer residentie, vereenigd met het bataillon jagers, te Delft in bezetting liggende. Deze troepen hebben onderscheidene manoeuvres verrigt, waarbij op nieuw hunne vaardigheid en geoefendheid zijn gebleken.

» Alhier is het treurige berigt ontvangen van het overlijden van H. K. H. de Grootvorstin *Alexandra Nicolaewna*, vierde dochter van HH. MM. den Keizer en Keizerin van Rusland, en gemalin van Z. K. H. Prins *Frederik* van Hessen. De Vorstin is kort na de bevalling van een dood kind overleden. Gemelde Grootvorstin was den 24 Junij 1825 geboren, dus 19 jaren oud, en in September ll. met den Prins van Hessen in het huwelijk getreden."

— Het heeft den Koning behaagd, bij verschillende besluiten, te bepalen:

1°. Dat de jaarlijksche bijeenkomst van de verlofgangers der nationale militie, voorgeschreven bij art. 106 der Grondwet, in dit jaar op den 1 September weder, even als voorheen, zal plaats hebben.

2°. Dat bij ieder korps van het leger, gedeeltelijk uit nationale militie zamengesteld, een zoodanig aantal manschappen, zich thans met groot verlof in hunne haardsteden bevindende, tot het bijwonen der najaars-oefeningen zal worden opgeroepen, als in verband met de formatie noodig zal bevonden worden.

3°. Dat de op te roepen manschappen alleen uit de ligtingen van 1841 en 1842 zullen worden genomen, met dien verstande, dat van elke ligting, in verhouding tot de bij ieder korps ingedeelde miliciens, een gelijk aantal hoofden zal worden opgeroepen.

4°. Dat van het bijwonen der bedoelde oefeningen, bij ieder korps zoo veel hoofden zullen worden vrijgesteld, als daarbij van de twee genoemde ligtingen te zamen meer manschappen zijn ingelijfd, dan volgens de bepalingen van art. 2 mogen worden opgeroepen; terwijl deze gunst, in de eerste plaats, zal worden toegekend aan zoodanige milliciens, die, ter aanvulling van ontbrekende vrijwilligers onder de wapenen zijn gehouden, en derhalve langer dan drie maanden in werkelijke dienst zijn geweest.

5°. Dat de verlofgangers, wier haardsteden of tegenwoordige verblijfplaatsen niet meer dan op zes uren afstands van hun korps verwijderd zijn, even als in vroegere jaren, zullen worden gelast, om zich van daar regtstreeks naar hun korps te begeven, in welk geval de hoofden der besturen, *in dorso* der verlofpassen, [illegible] behooren te vermelden, op welken de hier bedoelde manschappen regtstreeks naar het korps worden opgezonden; terwijl [illegible] in voorschreven categorie vallen, geen reisgeld [illegible]

6°. Dat, wanneer de plaatselijke [illegible], dat het voor de opkomende verlofgangers [illegible] bepaling, in het vorig artikel [illegible], en ook aan miliciens, die meer dan [illegible] verwijderd zijn, te vergunnen individueel op te komen, in zoodanig geval de gunst, in dat artikel bedoeld [illegible] die verlofgangers zal kunnen worden

toegepast, onder uitdrukkelijke bepaling nogtans, dat de reis steeds op één dag volbragt kan worden, en de daarbij betrokken manschappen insgelijks geene aanspraak op eenig reisgeld zullen kunnen maken.

7°. Dat alle overigen verlofgangers, die zich op meer dan zes uren afstands van hun corps verwijderd bevinden, of aan wie niet speciaal is toegestaan, om zich individueel derwaarts te begeven, zich op de gewone wijze in de hoofdplaatsen der provincien zullen vervoegen, ten einde van daar, op den gebruikelijken voet, in detachementen vereenigd, naar hunne respective corpsen te worden geleid.

8°. Dat de opkomst der verlofgangers, zoowel van de afzonderlijk reizenden als van degenen die in detachementen worden vereenigd, in allen gevalle zoodanig zal moeten worden geregeld, dat zij op den 1 September aanstaande, en wel vóór vier ure des namiddags, bij hunne corpsen kunnen aankomen.

9°. Dat de onder de wapenen gekomen manschappen op den 30 September aanstaande wederom met groot verlof naar hunne haardsteden zullen worden teruggezonden, met inachtneming dat zij op dezelfde wijze naar hunnent zullen terugkeeren, als waarop zij de heenreis hebben gedaan. En

10°. Dat de opgeroepen verlofgangers, die in gebreke mogten blijven op den bepaalden dag onder de wapenen te komen, niettemin gedurende de tijd van ééne maand in den wapenhandel zullen worden geoefend, en dus zoo vele dagen langer bij hunne corpsen zullen verblijven als zij zich later daarbij hebben vervoegd.

— In het *Provinciaal Dagblad* van 's Hertogenbosch leest men het volgende:

» Wij mogen het ons nog tot een innig genoegen maken te kunnen mededeelen, dat de societeit *de Unie* alhier gevestigd, bereids van een groot aantal handboogschutterijen zoo binnen als buiten deze provincie, het streelend berigt heeft ontvangen, dat zij aan het nationaal concours, hetwelk op den 26 dezer zal gegeven worden, wenschen deel te nemen. Alles wordt aangewend om deze voorvaderlijke instellingen den meest mogelijken luister bij te zetten, om aldus de volksfeesten te doen herleven, welke eeuwen te voren door de geschiedenis met zoo vele kernachtige bewoordingen aan ons zijn overgebragt. De hoogst aanzienlijk geplaatste ambtenaren en allen die aan dat ware volksfeest iets tot opluistering kunnen toebrengen, laten niets onbeproefd om alle hunne pogingen daartoe aan te wenden en dien bijstand te verleenen, welke tot het regt genoegelijk vieren van zoodanig feest het hunne kunnen bijdragen."

— De berigten uit Limburg, wegens de bijna onafgebroken plasregens en den daardoor veroorzaakten hoogen waterstand, luiden treurig. Te Wijck stond den 17den het water der Maas tot bij de Waterpoort; de Jaer was ook hoog gezwollen, en de Guelle op verscheidene plaatsen buiten hare oevers getreden, hetwelk, vooral te Fauquemont, groote schade had veroorzaakt.

Ook in deze provincie, zoo in de omstreken van 's Bosch als in die onzer vesting, is de waterstand, ten gevolge der gedurige zware regenbuijen, zeer hoog. Over het geheel genomen is intusschen in deze streken de oogst tot dus ver gelukkig, tamelijk wel binnengekomen.

— In het jaarlijksch verslag door de regering aan de Staten-Generaal over het hoog, middelbaar en lager onderwijs uitgebragt, wordt het volgende aangaande de latijnsche scholen en gymnasien gezegd:

Met het jaar 1842 is het vierde eener eeuw verloopen, nadat zijn begonnen ingevoerd te worden de verordeningen, welke bij koninklijk besluit van 2 Augustus 1815, n°. 14, nopens de inrigting de Latijnsche scholen waren vastgesteld.

Wanneer men die instellingen vergelijkt met hetgeen zij voor dat tijdperk waren, dan zal men niet alleen vermeerdering der vakken van onderwijs, maar tevens, over het algemeen, voortgaande verwezenlijking van den geest en de strekking dier verordeningen ontwaren.

Zoo echter, die verwezenlijking ergens minder aanmerkelijk mogt bevonden worden, dan zal wel de oorzaak daarvan eerder te zoeken zijn in gebrek aan genoegzame plaatselijke middelen om in de onvermijdelijke meerdere uitgaven te voorzien, dan in gemis van overtuiging van het belang der zaak.

Het gemis dier overtuiging schijnt, waar dezelve nog voortduurt, voornamelijk de wiskunde te gelden. Althans heeft de invoering van dezen tak van beschaving den meesten tegenstand ontmoet. Dezelve is nogtans gaandeweg verminderd, voornamelijk naar mate men meer heeft ingezien, dat het wiskundig onderwijs geenzins ten doel heeft om eigenlijk gezegde wiskundigen te vormen, — zoo als dan ook voldingend blijkt uit de beperkte mate van mathematische kennis, welke bij art. 1 van het koninklijk besluit van 9 September 1826, n°. 45, vereischt wordt om van de Latijnsche scholen naar de hoogescholen bevorderd te worden, — maar om bij de kweekelingen, die wel eens op de Latijnsche scholen weinig geregelde of duistere of verkeerde begrippen medebrengen, orde, juistheid, helderheid in denken, spreken en schrijven te helpen bevorderen.

De instellingen, waaraan thans meer bepaaldelijk de benaming van *gymnasium* is toegekend, uit hoofde van de uitgebreidere strekking van hare inrigting, bevestigen al meer en meer de doelmatigheid van den maatregel en bewijzen alzoo de ongegrondheid van sommiger meening, dat die strekking van nadeeligen invloed zou zijn op de grondige beoefening der oud-klassieke letterkunde. De volgende mededeeling van een hierop voor een gedeelte betrekkelijk uittreksel uit het jaarlijksche verslag van den staat van het gymnasium te Zutphen zal wel niet onbelangrijk geacht worden:

» De doelmatigheid der inrigting van het gymnasium is, onzes inziens, ook dit jaar op eene allezins voldoende wijze gebleken. Wel verre dat de beoefening der nieuwe talen een nadeeligen invloed zou hebben uitgeoefend op de studie der oude letterkunde, heeft deze, als 't ware, voordeel getrokken uit de vereeniging met de nieuwe, waartoe het oordeelkundig onderwijs van den leeraar der nieuwe talen niet weinig heeft bijgedragen.

» Opmerking verdient het misschien, dat de afdeeling voor hooger onderwijs bestemd, veel meer leerlingen, telt dan de andere, welke die jongelingen bevat, die of voor de militaire akademie of voor het instituut te Medemblik, of voor eenige andere betrekking in de maatschappij, voor welke de kennis der oude talen niet vereischt wordt, worden opgeleid. Als reden hiervan kan inzonderheid gelden, dat vele ouders verlangen, dat hunne kinderen, als is het ook dat zij niet voor de akademische lessen moeten worden voorbereid, evenwel, gedurende eenigen tijd, de oude talen beoefenen, en dit te meer daar de kennis van deze in sommige betrekkingen van het maatschappelijke leven, zoo als notariaat, boekhandel, apotheek, enz., in meerdere of mindere mate gevorderd wordt. De inrigting nu van het gymnasium is van dien aard, dat zij, zonder eenige belemmering, aan de verschillende wenschen voldoen kan. Immers door het verplaatsen en overbrengen van eenen kweekeling uit de eerste in de tweede afdeeling en omgekeerd, geniet hij terstond dat onderrigt, hetwelk voor het beoogde doel vereischt wordt."

Openbare vermelding verdient het, dat voor het gymnasium te Zutphen en de verdere instellingen van gelijken aard en strekking, door de stedelijke besturen op eene onbekrompene wijze voorzien is in ruime, welingerigte gebouwen, afgedeeld in een genoegzaam getal schoolzalen, in welke de benoodigdheden voor ieder vak voorhanden zijn.

Met het in gereedheid brengen van zoodanig gebouw, hield men zich in 1841 te Arnhem nog bezig, zoo als in het laatstvorige verslag vermeld is. In den loop van 1842 is het voltooid en is het gymnasium geopend.

In dat zelfde jaar is de magtiging tot het hervormen der Latijnsche scholen in zoodanige instellingen verstrekt op de stedelijke besturen van Nijmegen, Rotterdam en Middelburg, en zijn dezelve in dat jaar mede in vooraf behoorlijk ingerigte schoolgebouwen geopend.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (20 *Augustus*) werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 61⅝, drie zest., ¼, drie zest.; Nieuwe 3 pCt. 73⅝; dito 5 pCt. 99 elf zest.; Syndic. 4½ pCt. 99⁵⁄₁₆, ¼; Handelm. 144¼, drie achtste; O. Indie 5 pCt. 99⁵⁄₁₆; dito 4 pCt. 95⁵⁄₁₆, drie achtste; Rijn Spoorweg 102; Ardoins 20 een zest., 20; dito Coupon 24; Portug. te Lond. 2½ pCt. 44⅝, negen zest., ½; Rusland 4 pCt. 90⅞; Braz. 84.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.